Een bulletin uitgegeven
voor de bewoners van Frederiksoord
en omgeving

DE STAR

redactie@de-star.nl
www.de-star.nl

Hernieuwde uitgave
Jaargang 16 · Uitgave 3 · September 2022

Johannes van den Bosch met beide voeten op de grond

Frederiksoord Nu

FREDERIKSOORD – De Star geeft op een positieve wijze nieuws en informatie over de Koloniën van Weldadigheid, met een focus op Frederiksoord en omgeving. Er is meer te vertellen dan er ruimte is in het blad. Soms lijkt het alsof we op een eiland leven.

We zijn er trots op te leven in een gebied met een cultureel erfgoed.

Er is een plezierige reuring door de belangstelling van genietende bezoekers. We vieren het leven, op hoogtijdagen zoals tijdens het zestigjarige corso. Maar buiten stapelen in deze gortdroge zomer de crisisverhalen zich als donkere wolken op. Ze kunnen de droom verstoren.

De stikstofcrisis gaat ons allen aan, niet alleen de boeren. Het toepassen van een kaasschaafmethode om ook in onze regio tot inkrimping van de veestapel te komen, lijkt oneerlijk. Ook hier hebben we ondernemende agrariërs, die al bezig zijn hun bedrijf anders in te richten. Ze willen dit op een positieve manier doen. Wanneer door generieke maatregelen hun bestaan in gevaar komt, heeft dat gevolgen voor de gehele regio, voor ons allen. Anderzijds zijn de gevolgen voor de natuur groot, wanneer er onvoldoende gebeurt. Oplossingen vragen om een afgewogen regionale invulling, waarbij alle geledingen betrokken moeten zijn. Dat er kansen zijn laten de boeren op Schiermonnikoog zien. Zou een dergelijk initiatief ook een kans hebben in de ruim tweehonderd jaar bestaande Landbouwkoloniën van Weldadigheid?

De grondlegger van de Koloniën van Weldadigheid, Johannes van den Bosch heeft na 200 jaar een standbeeld gekregen. Op 25 juni onthulde nazaat Graaf Otto van den Bosch, samen met de schepper van het beeld, Herma Schellingerhoudt, het manshoge beeld. Inwoner Hijlco Komen memoreerde niet alleen de grote verdienste van Johannes in de Koloniën van Weldadigheid, maar ook diens rol in het toenmalige Nederlands-Indië. In de tijd van toen, en met de kennis van nu, kan daar genuanceerd naar worden gekeken. Kunstenaar Herma Schellingerhoudt heeft knap gepresteerd. Behalve twee schilderijen bestaan er geen portretten van Johannes. Zij heeft een uitgebreide studie gemaakt van de portretten en beschrijvingen van Johannes. Ook graaf Otto was van mening dat het beeld een heel goede gelijkenis heeft. Het beeld staat met de voeten op de grond aan de Majoor van Swietenlaan - vlak bij de plek waar Johannes in 1818 de eerste steen legde voor de eerste koloniewoning.

De redactie wenst u weer veel leesplezier.

▼ 60-jaart corso met als thema: *Corso 60 Vermaak Oe!.*

Welkom in Weldadig Willemsoord, kolonie III

FREDERIKSOORD – In het kader van de zomeractiviteiten in Willemsoord schreef en regisseerde Dragan Bakema, bekend van Het Pauperparadijs, de theatrale audiotour *Vluchtroute*, uitgevoerd op vier dagen. Voor dit stuk ging hij terug naar Kolonie III in 1822.

Een gezin vestigt zich in een koloniehuisje. In zes scenes op verschillende locaties zien we de zoon opgroeien tot een voorbeeldige kolonist, terwijl dochter Richtje zich verzet tegen het leven van tucht en orde in de kolonie. Ze vlucht, woont in een plaggenhut en voorziet in haar onderhoud met het vlechten van manden. Grappig detail: ze vlucht met de onderwijzer van de school waar ze nooit komt omdat ze een hekel heeft aan leren. Ze ontmoeten elkaar geregeld in de boomgaard, waar beiden hun heil zoeken, Richtje met haar verzet tegen het kolonieleven, de meester met zijn verdriet om zijn overleden vrouw en zoon.

Het verhaal wordt door ruim dertig figuranten uitgebeeld op een bijzondere theatrale manier. Ze dragen blauwe, witte en rode maskers. De groepjes toeschouwers vertrekken om het kwartier. Zij beluisteren de door echte acteurs ingesproken audiotour, terwijl ze kijken naar de figuranten die hun rol non-verbaal spelen.

De figuranten horen hetzelfde verhaal in hun oortjes als de toeschouwers. Op elke locatie klinkt een signaal waarop zowel de figuranten als de toeschouwers de audiotour starten en de voorstelling begint. Het theater start en eindigt bij de kerk waar Johannes van den Bosch in de persoon van Arjan Stroeve iedereen begroet.

De Proefkolonie: de gaande en de komende man

▲ Peter Sluiter
▶ Friso Visser

FREDERIKSOORD – Voordat Peter Sluiter afscheid nam als bestuurder van Museum De Proefkolonie had de redactie met hem en opvolger Friso Visser een gesprek. Peter raakte in 2018 betrokken bij het nieuwe museum. Hij was al langere tijd directeur van het Gevangenis Museum in Veenhuizen, dat hij eveneens op de kaart heeft gezet.

Het verzoek om leiding te geven aan een geheel nieuw concept museum kwam voor hem als een aangename uitdaging. De dubbele functie was hard werken, maar het gaf veel extra energie, zei hij. In korte tijd lukte het samen met kwartiermaker Douwe Huizing en de medewerkers en vrijwilligers om een prachtig vernieuwend museum neer te zetten. In plaats van een traditionele collectie, kwam het verhaal (van de Maatschappij van Weldadigheid) centraal te staan. Een verhaal dat de mensen in het hart moest raken. En dat deed het ... In 2019 werd De Proefkolonie geopend. En ondanks de vele maanden van sluiting vanwege Covid stegen de bezoekersaantallen in 2021 tot ca 28.000. De reacties waren unaniem positief, met als gevolg plannen voor uitbreiding. *Het was een spannende tijd*, aldus Peter Sluiter, *maar het is wonderwel gelukt*. Hoogtepunt was de feestelijke opening in 2019, met o.a. het optreden van Redmond O'Hanlon. Op de vraag hoe het voelt om nu te stoppen met werken, was het antwoord: *ik ben nog nooit zonder werk geweest, dus ik heb geen ervaring. Het voelt als het ontdekken van een nieuwe levensfase. Het zal wel lukken*. Peter nam op 4 juli afscheid van medewerkers en vrijwilligers van De Proefkolonie, terwijl het officiële afscheid op 7 september in Veenhuizen plaatsvond.

De komende man is Friso Visser. Sinds kort woonachtig in Assen. Ook hij is verbonden aan beide musea, vier dagen Veenhuizen en 1 dag in de week Frederiksoord. Hij is een ervaren museumman met vooral belangstelling voor de inhoudelijke kant. Begonnen als educator, was hij ook conservator en manager, met een paar uitstapjes naar het bibliotheekwezen en consultancy. Voor zijn komst was hij adj. directeur van Museon-Omniversum in Den Haag.

Hij had enkele weken meegelopen in Frederiksoord en Veenhuizen en zijn eerste indrukken over wat er in beide musea gebeurt en kan waren positief. Het museum is niet alleen een plek waar het verhaal wordt beleefd, maar ook een bedrijf dat een bijdrage levert aan de gemeenschap. Er zit veel potentie in dit jonge museum. Hij benoemde daarbij ook de passie bij medewerkers en vrijwilligers. Het stijgend aantal bezoekers is verheugend maar ook punt van aandacht. De voortgang van de ontwikkeling, waaronder de voorgenomen uitbreiding is een grote uitdaging. De toename van het aantal bezoekers en vooral groepen, vraagt meer ruimte, ook voor de horeca. Er moet ruimte komen voor thema exposities. Het armoedeverhaal van 200 jaar geleden moet worden doorgetrokken naar de huidige tijd. Momenteel krijgt een steeds grotere groep mensen hiermee te maken. Voor uitbreiding moeten fondsen worden gezocht. Friso Visser heeft er alle vertrouwen in dat de opgaande lijn doorgaat. De Proefkolonie is een gezond bedrijf. Een belangrijk onderdeel van het werkkapitaal zijn de enthousiaste vrijwilligers. Omdat de maatschappelijke ontwikkeling laat zien dat het steeds moeilijker wordt om zowel personeel als vrijwilligers te krijgen, is het een uitdaging om deze participatie zo te behouden.

De redactie wenst Friso Visser *een goede en succesvolle tijd toe als bestuurder van beide musea*. Peter Sluiter: *bedankt voor wat je hebt gerealiseerd en wij denken dat het wel zal lukken om de nieuwe levensfase in te vullen*.

Masterclass **corsowagen** bouwen

FREDERIKSOORD – **Corso Frederiksoords wil de jeugd meer betrekken bij het corso. Zeker nu deze cultuur op de UNESCO lijst van immaterieel erfgoed staat is continuïteit van belang. Hiertoe is er een juniorcommissie in het leven geroepen, die onder het motto: verbinding, plezier, samenwerking en groei, hen enthousiast probeert te maken voor het corso.**

Het kindercorso bestaat al langer. Verklede kinderen rijden voor het corso uit met karretjes en fietsen versierd met bloemen. Maar hoe vul je het gat tussen het kindercorso en het grote corso? De commissieleden bezochten lokale basisscholen om te vertellen over het corso. Daar hebben de leerlingen onder leiding van een kunstenaar bakken beschilderd, er dahliaknollen in geplant en opgekweekt. Tijdens het corso zijn deze bloembakken langs de mozaïekroute tentoongesteld.

Vervolgens werd de jeugd tussen 12 en 24 benaderd om hen als junioren op te leiden in het bouwen van een kleine corsowagen. Zo gebeurde het dat de redactie een Masterclass Corsowagen Bouwen mocht bijwonen bij groep vvv. Deze groep heeft al ruim 40 jaar ervaring. De junioren, veelal met ouders, stonden wat afwachtend om zich heen te kijken toen er verteld werd wat er allemaal komt kijken bij het bouwen van een wagen. Eerst ontwerpen, dan het bouwmateriaal kiezen, let op originaliteit, zorg voor een 'open' wagen, hoe breng je tempex aan, soorten dahlia's, het belang van mooie toeven (bloemdecoraties), passende figuranten en tot slot hoe prik je dahlia's.

Hierna konden ze zelf aan de slag: lassen, tempex op hout schroeven en de dahliapriktechniek oefenen. Voor dit laatste onderdeel had een commissielid dahlia's uit eigen tuin opgeofferd.

Als vanzelf ontstond de beoogde verbinding, samenwerking en plezier. En de groei? Daar kun je op rekenen met deze inzet van jeugd, ouders en juniorcommissie. En het resultaat? Dat heeft u onlangs in Frederiksoord kunnen aanschouwen.

Nieuws van/uit **Huis Westerbeek**

- Gezien de grote belangstelling bij de **informatieavonden** voor bewoners van Frederiksoord en Wilhelminaoord (250 bezoekers) overweegt de MvW om in samenspraak met o.a. de Gemeente, het komend jaar opnieuw één of meerdere informatieavonden te beleggen.
- De **afgebrande woning** aan de Kon. Wilhelminalaan is herbouwd en aangepast aan de energie neutrale eisen van deze tijd. Het staat te koop op erfpacht basis. Ook de voormalige boerderij op de kruising met de Oostvierdeparten staat te koop.
- Het plan van een private ondernemer om op de locatie aan de Molenlaan een herinnering aan de **voormalige molen van Spikman** te bouwen, gaat niet door. Er wordt nagedacht over een alternatief.
- In de bospercelen van de MvW worden nieuwe **welkom- en informatieborden** geplaatst, noodzakelijk voorzien van duidelijke regels. De meeste bezoekers tonen respect voor het natuurterrein. Een kleine maar toenemende groep mensen stoort zich niet aan gebiedsregels die voor een particulier landgoed geldend zijn. Niet aangelijnde honden en het achterlaten van afval is een toenemend probleem. Het aanspreken van mensen hierop leidt soms tot vervelende discussies.
- De droge zomers van de laatste jaren vragen om **actieve uitvoering van de bosvisie** die de MvW heeft opgesteld. Grotere diversiteit en het vasthouden van water staan hierin centraal. In het komend najaar wordt er weer flink gewerkt in de bossen nabij Boschoord: vervroegde uitdunning, nieuwe aanplant, sloten onderhoud en demping om meer water vast te houden. Het zijn noodzakelijke maatregelen om de natuur te herstellen. Positief resultaat is, dat mede door het proactieve kapbeleid van aangetaste bomen de letterzetter, een schadelijke kever, zo goed als verdwenen is uit het gebied.
- De **monumentale boom op de begraafplaats** in Wilhelminaoord is niet meer. Onlangs is er een tak uitgevallen, waarna de inspectie heeft geconcludeerd, dat de boom vanwege gevaar direct verwijderd moest worden. Enkele beschadigde graven worden hersteld.

Prinses Marianne in Doldersum

DOLDERSUM – **Op 5 augustus klonk op het erf van Hoeve Morgenster, de door prinses Marianne, dochter van Koning Willem I gecomponeerde Parademars. De eigenaren van deze B&B zijn vanuit Voorburg, waar ook prinses Marianne gewoond heeft, in Doldersum neergestreken en exploiteren daarnaast het trainingscentrum voor mens en paard** *PaardEnHarmonie*.

Na de klanken van de Parademars werden de aanwezigen naar boven geloodst, waar burgemeester Jager de expositie over het leven van prinses Marianne opende. Als gulle geefster heeft zij een belangrijke rol gespeeld bij de ontwikkeling van de Maatschappij van Weldadigheid. Zo werd de bouw van Hoeve Prinses Marianne in Wilhelminaoord, die aanvankelijk Hoeve De Dankbaarheid heette, mogelijk gemaakt door Marianne. Zij werd het zwarte schaap van de Koninklijke familie omdat ze gescheiden leefde van haar over- ▶ *Vervolg op pagina 4*

spelige Pruisische prins Albrecht en hun kinderen en daarna samenleefde met Johannes van Rossum. Johannes was lakei van de Oranjes en werd later benoemd tot secretaris en bibliothecaris van Marianne. Op 18 panelen wordt de geschiedenis verteld, geïllustreerd met foto's. Er zijn drie panelen gewijd aan de speciale relatie van Marianne met de Maatschappij van Weldadigheid.

De expositie is samengesteld door Drs. Kees van der Leer uit Voorburg. Hij is gespecialiseerd in het Huis Oranje-Nassau, schreef het boekje *Marianne een vrijgevige en kunstzinnige prinses in Voorburg, Reinhartshausen en Camenz* en is secretaris van Stichting Erfgoed Prinses Marianne.

De expositie is vrijdags van 14.00-17.00 uur te bezoeken aan de Huenderweg 17. Groepen van meer dan 4 personen ook op afspraak.

Kort **Kolonienieuws**

Frederiksoord

- De als UNESCO-werelderfgoed aangemerkte koloniedorpen zijn te herkennen aan de toegevoegde **borden** onder de plaatsnaamborden. Burgemeester Rikus Jager plaatste op 1 juli jl. de eerste bij Frederiksoord.

- Er is **hard gewerkt in De Tuinen** van de tuinbouwschool. Een adviesteam onder leiding van oud docent Harry de Coo zorgt er voor dat de tuinen worden onderhouden. Mieke Souverein is aangesteld om de vrijwilligers te begeleiden. Sommige plekken zijn nog steeds overwoekerd, omdat er veel zangvogels in broedden. Alleen de zichtlijnen zijn hersteld. Nieuwe vrijwilligers zijn van harte welkom!
- Zondag 31 juli en 14 aug. heeft publiek genoten van het **verhaal *Nooit Genoeg*** door Niels Brandaan Cotterink. De sfeervolle locatie was de boomgaard en kas van De Fruithof op De Tuinen bij het Tralaluna Tiny House van Janneke Komen. De vertelling over *rupsje Nooit genoeg*, heeft raakvlakken met hedendaagse thema's en zet je aan het denken. Bezoekers reageerden o.a. met *Niet eerder hoorde ik het verhaal van de hongerige rups met zoveel expressie, warmte en humor.*

Nijensleek

- **WaST Westerveld**, is een initiatief van Stichting Veuruut, waarbij mensen met afstand tot de arbeidsmarkt werken, en richt zich op was- en strijkgoed van inwoners met een wmo-indicatie met huishoudelijke ondersteuning én de particuliere markt. Dagelijkse leiding is in handen van Celine Perton. Voor informatie: **www.wast-westerveld.nl**
- **BoerenTrots Westerveld** heet de stichting, die op 13 juli startte in het bedrijfspand van Bats Uitzendburo. De aanloop tot oprichting ontstond vóór de ophef rond de stikstof. Doel is door middel van voorlichting verbinding te krijgen met de burgers. Ideeën hiervoor zijn: een fietstocht langs boerenbedrijven met informatieborden met qr-code om te laten zien wie er woont en wat er gebeurt en aanwezig zijn bij evenementen om het gesprek aan te gaan en een verbindende factor te zijn op het platteland.

Wilhelminaoord

- Inwoners konden op 7 sept. in Ons Dorpshuis **'brainstormen'** over een toekomstig dorpscentrum, mede vanwege de nieuwbouwplannen voor de Menning. De goedbezochte bijeenkomst werd georganiseerd door Dorpsgemeenschap DFW, stichting Ons Dorpshuis en stichting Cepro.

Reacties/Suggesties over *De Star* zijn welkom op **redactie@de-star.nl**. Via **www.de-star.nl** kunnen belangstellenden buiten het verspreidingsgebied een digitale versie van *De Star* aanvragen.

Denkt u er om dat u wijzigingen van uw e-mailadres tijdig aan ons doorgeeft. In Museum *De Proefkolonie* en in het *Logement Frederiksoord* is altijd een gratis papieren versie verkrijgbaar.

Redactie – Tanneke Bloemendal, Peter Bom, Nico de Leeuw, André Tempelaar en Wanda Torrenga
Gemeente Westerveld – Regiodeal Zwolle
Vormgeving – Cor Krüter

SPONSOREN

STICHTING MAATSCHAPPIJ VAN WELDADIGHEID
INFO@CORKRUTER.NL
VISUELE COMMUNICATIE cor Krüter bv
BOUWBEDRIJF BROEKMAN
Camping de Moesberg www.moesberg.nl
uitvaartverzorging Kiers
LOGEMENT FREDERIKSOORD
GASTERIJ FREDERIKSOORD
IKEAIR.NL
VOERMAN KUNSTSTOF RIJPLATEN NIJENSLEEK 06-53 49 02 84
Varekamp NOTARIAAT
Huygens Huys Veldman Antiek
REGIO ZWOLLE REGIO DEAL
BIJ ELS NATUURWINKEL
Bats uitzend:uro
INSTALLATIEBEDRIJF DICK SJABBENS DIEVER 0521-591994
univé
TAXI MENGER
HUISARTSENPRAKTIJK FREDERIKSOORD
KOLONIEKERKJE
DE HJL GROEP
TANKSTATION MENGER
Bjorn Schmitz uitvaartzorg
Doornbos bestratingen
STICHTING VEURUUT
Oranjeborg